

A KROKODIL

Az ember hajlamos arra, hogy mindentől féljen, aminek sok foga van, és erre legjobb példa a krokodil, melyet egyaránt tartanak kártékony állatnak, és tisztelték erős istenként. A régi időkben a hóhér szerepét szánták neki, Hollywood a horrorfilmek főszereplőjeként alkalmazta, és szinte csak legendák keringenek ezekről a hatalmas ősi hiüllókról. De vajon tényleg félnünk kell a velünk egy folyóban úszkáló krokodiltól?

A krokodiloktól való félelem valóban a hatalmas állat szájában található fogaknak és a páncélos, korántsem bizalomgerjesztő kinézetnek köszönhető. Méretük is ijesztő: a legtöbb faj egyedeinek hossza könnyen eléri a 3–4 métert, de lőttek már hatméteres óriás is. A legtöbb ember a „krokodilos” vízfelület közelébe sem mer menni, és lelki szemei előtt már az embereket víz alá rántó krokodil képe dereng. Pedig a krokodilok alapvetően félnek a náluk nagyobb dolgoktól, mert hatalmas ragadozónak vélik őket. Félelmükben

a víz alá bújnak, hiszen a krokodilok testfelépítése nemcsak a vízi életmódra szakosodott, de a tökéletes rejtőzködésre is. A krokodil minden érzékszerve a feje tetején található, így testének nagyobb része a víz alatt rejtve marad. Félelmükben akár órákig is a víz alá bújva maradnak, és eszük ágában sincs támadni.

Nem bánt az, csak megkóstol...

Mi a teendője annak, akit mégis elkapna egy krokodil? Bármennyire abszurdnak is hang-

zik a dolog, nem szabad pánikba esni, amíg az ember meg nem győződött az állat szándékairól. Alapvetően két esetben haraphatja meg az embert krokodil: védekezésből vagy zsákmányszerzés céljából. Védekező reakciót válthat ki bármely közeledő élőlény a fészket őrző nőstényből vagy a territóriumát féltő egyedből. Floridában a védettségek köszönhetően szép számmal találhatunk amerikai alligátorokat (*Alligator mississippiensis*) akár a kertek végében folyó csatornában is, de a balesetek száma elenyésző.

Első élményem e faj vadon élő példányai-
val a Florida és Georgia államok határán
elterülő Okefenokee mocsárból származik.
Kint élő zoológus barátommal motorcsóna-
kot béreltünk, fogtunk egy kézzel rajzolt
térképet, és alligátorfotózásra indultunk a
természetvédelmi terület turistáktól kevésbé
háborgatott részein. Még a kifejlett, 3-4 mé-
teres példányok is óvatlanul napoztak a par-
ton, és leállított motor mellett egész közel
bevártak minket. Két méter volt az a távol-
ság, amelynél megunták a dolgot, a vízbe ve-
tették magukat, és a csónak mellett csaptak
egy nagyot a farkukkal, hogy eljesszenek
bennünket. Szerencsére ha védekezésből tá-
madnak, csak megharapják az embert, majd
rögtön elengedik.

Csillogó kajmán szemek

Később szembesültem azzal, hogy ahol vala-
ha is vadászták a krokodilokat, ott a megkö-
zelíthetőség lőtávolságra nő. A perui
Ucayali-folyó vidékén egy vékony fatörzs-

Aki szeretne többet megtudni ezekről a nagyszerű állatokról, nézze Dr. Brady Barr Krokodil krónikáit
a National Geographic Channel műsorán, vagy linkeljen Dr. Adam Britton weblapjára
(www.crocodilian.com)

hogy nem csillog-e a közelben kajmán szem.
Hiába a vadászat, a kajmánok éjszaka bátrab-
ban viselkednek, így a nőstény hangját utá-
nozva egy megtermett példányt sikerült
egész közel csalni, riadalmat hozva a haját
szappanozó vadőrre. Itt nem számít zsák-
mánynak az ember, akárcsak a folyami delfin
vagy a manátusz sem. Más a helyzet Afriká-
ban, ahol a hatalmas termetű és széles elterje-
dedési területtel bíró nilusi krokodilok (*Croco-
dylus niloticus*) előszeretettel zsákmányolnak
nagyobb emlősöket, legyen az folyón átkelő
gnú, térdig érő vízben halászó ember, vagy a
vízparton mosó asszonyosság.

Szeressük a krokikat!

A krokodiloktól való félelem sok embernek
nyújt megélhetést, például a thaiföldi Samut

lehet kiszedni: ha a kéz véletlenül a krokodil
szájpadlásához ér, az erős álkapcsok villám-
gyorsan összezáródnak. Ilyenkor felesleges a
végtagot rángatni, azt biztosan a krokodil
vinné el. Palsón egy erős bottal feszítette szét
az állat száját, de egyes esetekben a fogás
olyan erős, hogy csak hidraulikus emelő
segíthet szétfeszíteni.

Aki tehát megnéz egy ilyen műsort, csak
még jobban fog félni a krokodiloktól. Ennek
leküzdésére pár épülettel odébb újszülött és
növendék krokodilokat találunk, amelyek
„terápiás céllal” nevelkednek medencéjük-
ben. Bárki megfoghatja őket: a sok fogdosás
megtanította az állatokat arra, hogy az ember
nem harap, így ők sem teszik ezt. A tapasztal-
talok azt mutatják, hogy aki tartott már
krokodilcsemetét a tenyerében, kicsit más

A szerző felvételei

csónakban ülve, szinte hangtalanul evezve
próbáltuk megközelíteni a parton napozó fe-
kete kajmánokat (*Melanosuchus niger*), akik
valóban lőtávolságból kiszúrtak minket, és a
vízbe rohanva elmerültek. A velem egy csónak-
ban evező vadőr állította, hogy itt senki
nem vadászik az állatokra, de később a ház-
ban találtam egy puskát, ami engem igazolt.
Az itt szolgálatot teljesítő vadőrök minden-
esetre nem félnek a kajmánok támadásától.
Estéknként a folyóban fürödtünk és beszélget-
tünk; igaz, előtte zseblámpával ellenőriztük,

Prakan Krokodilfarm bemutatóján, ahol iz-
mos krokodilgondozók birkóznak állataik-
kal. A Bangkoktól nem messze található Si
Racha Tigrisállatkertben napokat töltöttem a
hasonló bemutatón dolgozó fiatal lányok és
tanítómesterük társaságában, akik látszólag
nem félnek a krokodiloktól, de ingyen nem
csinálnák ezt. A harmincévesen már rang-
idősnek mondható Ranson Palsonean kar-
ján félköríves harapásnyom emlékeztet egy
korábbi bemutató sikertelenségére. Az állat
nyitott szájába dobott pénz csak óvatosan

szemmel fog nézni ezekre a csodálatos hül-
lőkre. A krokodiltámadások a lakosság felké-
szítésével és oktatásával elkerülhetőek. A kár-
tékonynak és veszélyesnek tekintett hullólk
kiirtása sehol nem vezet eredményre, és fel-
borítja a természetes egyensúlyt. Tanulságos,
hogy a régi egyiptomiak Crocodilopolisnak
hívták Fayum oázist, ahonnan Sobek, a kro-
kodilfejű isten származik, de az Asszuáni gát
megépítése óta nem élnek krokodilok az
országban...

Buzás Balázs